

TEGENDRAADS GELOOF



De priester op de foto hierboven is Fernand Maréchal, pastor in Zeebrugge. Dat hij daar priester is, is niets bijzonders. Speciaal is wel dat hij transmigranten en vluchtelingen opvangt, hen eten en kleren geeft, en hen zo nodig ook de gelegenheid om te slapen en zichzelf te verzorgen. En daar stopt het niet bij: daklozen van bij ons kunnen eveneens bij hem terecht. Bovendien is hij vrijwillige pastor in een palliatief centrum waar ongeneeslijk zieke mensen, vooral kankerpatiënten, hun laatste levensdagen doorbrengen.

Maar hij is vooral gekend om de opvang van vluchtelingen en transmigranten, die te midden van de heisa van de media de publieke vijanden eerste rang zijn geworden. Maréchal moet dan ook heel veel verdragen: zijn woning werd beklad, er zijn al stenen door het raam gegooid, en hij heeft reeds haatmails en doodsbedreigingen gekregen. En toch blijft die man onverstoord voortdoen, wetende dat dit hem in het huidige fascistoïde klimaat het leven kan kosten.

Mattheus 25

Enkele weken geleden verscheen er in De Standaard-Weekblad een uitgebreid interview met deze priester. Opvallend daarbij was zijn evangelische gedrevenheid. Hij verwijst in dat gesprek zelf uitdrukkelijk naar het 25ste hoofdstuk van het Mattheusevangelie. “Ik was hongerig, en gij hebt mij te eten gegeven. Ik was dorstig, en gij hebt mij te drinken gegeven. Ik was naakt, en gij hebt mij een kleed gegeven. Ik was ziek of zat in de gevangenis, en gij hebt mij bezocht. Ik was vreemdeling, en gij hebt mij opgenomen ...”

Die passage uit Mattheus is enorm belangrijk. Jezus identificeert zich hier helemaal met mensen die, figuurlijk en soms ook letterlijk, uit de boot vallen. Ook met vluchtelingen en transmigranten. De manier waarop wij met vreemdelingen en vluchtelingen omgaan, is een criterium op basis waarvan Jezus ons bij de schapen of de bokken rekent. De ernst van dit evangelische appél kan niet genoeg onderlijnd worden. De concrete zorg voor mensen in nood is een kernpunt uit het christelijke handelen. Pastor Maréchal doet dit kernpunt alle eer aan.

Burgerlijke ongehoorzaamheid

Soms dwingt de eigen gewetensnood een mens om burgerlijk ongehoorzaam te zijn. Die ongehoorzaamheid vinden we reeds terug op het vijfde hoofdstuk van de Handelingen van de Apostelen. De apostelen bleven in die tijd in Jeruzalem maar verkondigen, tegen de regels van de tempelpriesters in. Zij werden opgesloten, maar konden vluchten en begonnen opnieuw te verkondigen. Gevraagd waarom ze dat verbod van de overheid aan hun laars laptten, antwoordde Petrus: ‘Men moet aan God meer gehoorzamen dan aan de mensen.’ (Handelingen 5, 21)

Heel de geschiedenis door zijn er in die geest voorbeelden van burgerlijke ongehoorzaamheid geweest. In de eerste eeuwen van het christendom verzetten de christenen zich om geloofsredenen tegen de afgodendienst, en daardoor ook tegen de Romeinse staatsorde van die tijd. Een aantal van hen zijn daarom in de arena's voor de leeuwen gegooid. Tijdens de tweede wereldoorlog gingen de theoloog Bonhoeffer en de Bekennende Kirche om geloofsredenen in het verzet tegen de nazi's. Hitler zelf haatte Bonhoeffer zeer persoonlijk, en enkele dagen voor hij zelfmoord pleegde in zijn bunker, gaf hij het bevel om de theoloog op te hangen in de gevangenis.

Men zou ook pastor Fernand Maréchal tot op zekere hoogte in die sfeer kunnen situeren. Weliswaar verbiedt de wet in ons land niet uitdrukkelijk om te doen wat hij dagelijks doet. Maar hij zegt zelf dat hij tegen de orders van de burgemeester van zijn gemeente en van de provinciegouverneur ingaat, wat helemaal niet gewaardeerd wordt. Maar ja, als het evangelie en de burgerlijke wet in conflict zijn, is het op zijn minst een christelijke deugd om te kiezen voor het evangelie.

Open grenzen?

Dat wil helemaal niet zeggen dat we vanuit het evangelie voor open grenzen moeten pleiten. Misschien zijn er daarvoor positieve en negatieve argumenten, maar in het evangelie kunnen we daarvoor geen enkel argument vinden, noch positief noch negatief. Het is echter iets anders wanneer een transmigrant of een vluchteling plots voor je deur staat en in hoogste nood is. Want dan wordt hij meteen onze naaste in nood, die onze steun nodig heeft. Ook als dat ertoe leidt dat er morgen een hele rij aanschuift, en we een slechte naam krijgen in de buurt. En als, zoals in Hongarije, de wet zou verbieden om hen bij te staan, dan zou burgerlijke ongehoorzaamheid een christelijke deugd zijn.

Echt geloof is dikwijls tegendraads. En een goed gevormd geweten staat boven de wet. (Thomas van Aquino, 13e eeuw – ook het tweede Vaticaans concilie)

(Frans Van Looveren)